

מסכת כלאים

פרק ו

א. איזהו עריס, הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים, או בצד חריץ שהוא עמק עשרה טפחים ורחב ארבעה, נותנין לו עבודתו ארבע אמות. בית שמאי אומרים, מודדין ארבע אמות מעקר הגפנים לשדה. ובית הלל אומרים, מן הגדר לשדה. אמר רבי יוחנן בן נורי, טועים כל האומרים כן, אלא אם יש שם ארבע אמות מעקר גפנים ולגדר, נותנין לו את עבודתו, וזורע את המותר. וכמה היא עבודת הגפן. ששה טפחים לכל רוח. רבי עקיבא אומר, שלשה:

ב. עריס שהוא יוצא מן המדרגה, רבי אליעזר בן יעקב אומר, אם עומד בארץ ובוצר את כלו, הרי זה אוסר ארבע אמות בשדה, ואם לאו, אינו אוסר אלא כנגדו. רבי אליעזר אומר, אף הנוטע אחת בארץ ואחת במדרגה, אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים, אינה מצטרפת עמה, ואם לאו, הרי זו מצטרפת עמה:

ג. המדלה את הגפן על מקצת אפיפירות, לא יביא זרע אל תחת המותר. אם הביא, לא קדש. ואם הלך הקדש, אסור. וכן המדלה על מקצת אילן סרק:

ד. המדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל, מתר להביא זרע אל תחת המותר. ואם הלך הקדש, יחזירנו. מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי ישמעאל לכפר עזיז, והראהו גפן מדלה על מקצת תאנה. אמר לו, מה אני להביא זרע אל תחת המותר. אמר לו, מתר. והעלהו משם לבית המגניה, והראהו גפן שהיא מדלה על מקצת הקורה, וסדן של שקמה, ובו קורות הרבה. אמר לו, תחת הקורה זו אסור, והשאר מתר:

ה. איזהו אילן סרק. כל שאינו עושה פרות. רבי מאיר אומר, הכל אילן סרק, חוץ מן הזית והתאנה. רבי יוסי אומר, כל שאין כמוהו נוטעין שדות שלמות, הרי זה אילן סרק:

ו. פסקי ערים, שמנה אמות ועוד. וכל מדות שאמרו חכמים בפרם, אין בהם ועוד, חוץ מפסקי ערים. אלו הן פסקי ערים, ערים שחרב מאמצעו ונשתירו בו חמש גפנים מכאן וחמש גפנים מכאן. אם יש שם שמנה אמות, לא יביא זרע לשם. שמנה אמות ועוד, נוהגין לו כדי עבודתו, וזרע את המותר:

ז. עָרִיס נֶשֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַכֶּתֶל מִתּוֹךְ הַקָּרוֹ וְכָלָהּ, נוֹתֵנִין לוֹ עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתֵר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, אִם אֵין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת, לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׁם:

ח. הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הָעָרִיס וְחֵס עָלֵיהֶן לְפִסְקוֹ, כִּנְגִדּוֹ מִתֵּר. עֲשָׂאן כְּדִי שְׂיִהְיֶה עָלֵיהֶן הַחֲדָשׁ, אָסוּר:

ט. הַפֶּרֶח הַיּוֹצֵא מִן הָעָרִיס, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ מְטַטֵּלֶת תְּלוּיָהּ בּוֹ, כִּנְגִדּוֹ אָסוּר. וְכֵן בְּדָלִית. הַמּוֹתֵם זְמוּרָה מֵאֵילָן לְאֵילָן, תַּחֲתִיָּה אָסוּר. סִפְקָהּ בְּחֻבֵּל אוֹ בְּגָמִי, תַּחַת הַסִּפּוּק מִתֵּר. עֲשָׂאָהּ כְּדִי שְׂיִהְיֶה עָלֶיהָ הַחֲדָשׁ, אָסוּר: